

De 6 meest voorkomende ongelukken bij werken op hoogte en hoe ze kunnen worden voorkomen

Officiële cijfers tonen aan dat 29% van alle arbeidsongevallen wordt veroorzaakt door vallen van hoogte (Bron: Nederlands Centrum voor Beroepsziekten). In dit artikel beschrijven we de meest voorkomende oorzaken van ongevallen tijdens werken op hoogte en hoe deze voorkomen kunnen worden.

Gevaren op hoogte

Het aantal arbeidsongevallen met verzuim bedroeg in 2013 voor de bouw 4580, waarvan 1310 door een val van hoogte. Jaarlijks worden er daarvan gemiddeld ca. 240 ernstige ongevallen bij de Inspectie SZW gemeld, omdat er sprake was van ziekenhuisopname en/of dodelijke afloop of blijvend letsel.

De Arboret in Nederland stelt dat zowel managers als medewerkers een wettelijke plicht hebben om ervoor te zorgen dat noodzakelijk werk op hoogte op veilige wijze wordt uitgevoerd. Daaronder valt een vereiste om een uitgebreide risico-inventarisatie te maken en adequate en effectieve maatregelen in te voeren. Als men niet voldoet aan deze eisen kan dit ernstige gevolgen hebben zowel voor medewerkers of omstanders die gewond raken als door de strafrechtelijke en financiële maatregelen die worden genomen tegen nalatige managers.

Laten we eens kijken naar de zes meest voorkomende ongevallen bij werken op hoogte en nagaan wat de meest voorkomende oorzaken zijn en hoe die kunnen worden voorkomen.

1. Vallen vanaf een draagbare ladder

Onjuist gebruik van een draagbare ladder kan een gevaar vormen. Als ongevallen optreden, is dat meestal omdat het verkeerde type ladder wordt gebruikt of omdat de juiste ladder op de verkeerde manier wordt gebruikt. Het Arbobesluit heeft een richtlijn uitgegeven over het gebruik van ladders en trappen (Artikel 7.23A). In deze richtlijn is opgenomen dat bij gebruik van ladders of trappen hun stabiliteit gewaarborgd moet zijn en werknemers altijd veilige steun en houvast moeten hebben. Als men zich houdt aan de regels die in deze richtlijn worden gegeven, kunnen draagbare ladders en trapladders veilig worden gebruikt.

---

2. Vallen van installaties en machines

Vallen bij het installeren, onderhouden of buiten gebruik stellen van grote installaties of machines is een tweede oorzaak van ongevallen op het werk. Aangezien de hoogte waarop wordt gewerkt niet al te groot is, worden valbeschermingsmaatregelen vaak niet gebruikt of onvoldoende gecontroleerd. Een andere factor is dat onderhoudswerk vaak niet in de nabijheid van de werkplaats wordt verricht, waardoor andere overwegingen meespelen bij de bescherming tegen vallen. Zelfs als men vanaf een lage hoogte op een hard oppervlak valt, kan dat leiden tot ernstig letsel. Het is daarom belangrijk dat passende valbeschermingsmaatregelen worden genomen.

---

3. Vallen door een zwak oppervlak

Een van de meest voorkomende oorzaken van dodelijke en letselvormende ongevallen is het vallen door een zwak oppervlak. Denk daarbij aan lichtkokers, panelen van cement of asbest, golfplaten en houten daken. Zwakke oppervlakken moeten in het stadium van planning en risico-inventarisatie worden geïdentificeerd en toegang tot dergelijke gebieden moet worden voorkomen. Waar werk wordt uitgevoerd in de nabijheid (meestal binnen 2 meter) van een zwak oppervlak, moeten passende maatregelen worden geïmplementeerd om personen te beschermen tegen een val door het zwakke materiaal. Deze maatregelen zijn bijvoorbeeld het installeren van leuningen, het plaatsen van afbakeningen of het hanteren van gebiedsbeperking.

---

4. Vallen van een onbeschermd rand

Bij alle randen van daken of platformen moeten beschermingsmaatregelen zijn genomen die voldoen aan de betreffende richtlijnen. Bij daken waar toegang niet gebruikelijk is en die daarom niet voorzien zijn van leuningen, moeten alternatieve methoden worden gebruikt, zoals tijdelijke leuningen, afbakenen van gevaarlijke gebieden en/of gebiedsbeperking.

---

5. Vallen van een vaste ladder

Wanneer een val van een vaste ladder letsel kan veroorzaken, is het een vereiste dat er maatregelen worden genomen om de personen die de ladder op en af gaan te beschermen. Valbescherming is meestal een van de volgende beschermingsmaatregelen:

- ▶ Een ladder met een veiligheidskooi
- ▶ Vaste verticale valstopsystemen
- ▶ Zelfintrekkende reddingslijn die boven de ladder is verankerd
- ▶ Dubbele valstoplijnen

Houd gereedschap bij de hand met 3M™ DBI-SALA® Valbescherming voor gereedschap

De meest toegepaste valbeschermingsmethode voor vaste ladders is het toepassen van een kooi, ondanks dat er ernstige bezwaren zijn over hoe effectief deze systemen zijn bij het stoppen van een val. Een hogere mate van bescherming wordt geleverd door een vast valstopsysteem en zelfintrekkende reddingslijnen. Het beklimmen van vaste ladders met een valstoplijn is een optie als er geen andere systemen in gebruik zijn, of om meer bescherming te bieden op ladders met een kooi. Dit vereist echter wel meer training en competentie van de gebruiker.

---

6. Vallende voorwerpen

We moeten denken aan de veiligheid van mensen die werken op hoogte, maar ook aan degenen die gevolgen kunnen ondervinden van deze werkzaamheden op hoogte. Een veelvoorkomend risico is dat anderen worden verwond of gedood als gevolg van voorwerpen die naar beneden vallen. In de Arbowet 2005 staat ook dat we adequate maatregelen moeten nemen om anderen te beschermen tegen vallende voorwerpen. Beheersmaatregelen kunnen bestaan uit één van de onderstaande maatregelen maar zijn vaak een combinatie ervan:

- ▶ Instellen van gevarenczones onder de plaats waar wordt gewerkt. De grenzen van deze gevarenczones moeten duidelijk worden gedefinieerd.
- ▶ Puinnetten onder de plaats waar wordt gewerkt.
- ▶ Gereedschap en apparatuur in een geschikte, veilige tas of container opbergen en omhoog brengen.
- ▶ Gereedschap vastmaken aan de persoon of de constructie om vallen ervan te voorkomen.

Voorkomen is beter dan genezen

Bij alle ongevallen kan als onderliggende oorzaak het falen van één of een combinatie van de volgende redenen worden aangewezen:

- ▶ Planning
- ▶ Management en supervisie
- ▶ Beleid en procedures
- ▶ Structurele integriteit
- ▶ Werkuitrusting
- ▶ Persoonlijke beschermingsmiddelen
- ▶ Competentie van degenen die het werk uitvoeren
- ▶ Geschiktheid en houding van degenen die het werk uitvoeren

---

Ter afsluiting:

Maar al te vaak is gebrek aan planning een belangrijke factor bij ongevallen tijdens werken op hoogte. Het goede nieuws is echter dat het aantal ernstige ongevallen op het werk door werken op hoogte in de afgelopen jaren is verminderd. Als werken op hoogte goed is gepland, de risico-inventarisatie goed is uitgevoerd, de juiste middelen worden gebruikt en het werk wordt uitgevoerd door getrainde, competente mensen in combinatie met ondersteuning door het verantwoordelijke management, is er geen reden waarom het niet veilig kan zijn en waarom de mensen die erbij zijn betrokken niet overal en altijd beschermd kunnen zijn. 3M Fall Protection biedt verschillende trainingen over veilig werken op hoogte om deze veel voorkomende ongelukken waar mogelijk te kunnen voorkomen. Meer informatie hierover vindt u op:

www.3MSafety.nl/valbeveiliging/training

Meer informatie over 3M valbeveiliging vindt u op

www.3MSafety.nl/valbeveiliging of
www.3MSafety.be/valbeveiliging

3M Nederland B.V.
Personal Safety Division
www.3MSafety.nl

3M Belgium bvba/sprl
Personal Safety Division
www.3MSafety.be

3M is een handelsmerk van 3M Company.
Capital Safety en DBI SALA zijn handelsmerken van D B
Industries, LLC Protecta is een handelsmerk van Capital
Safety Group EMEA